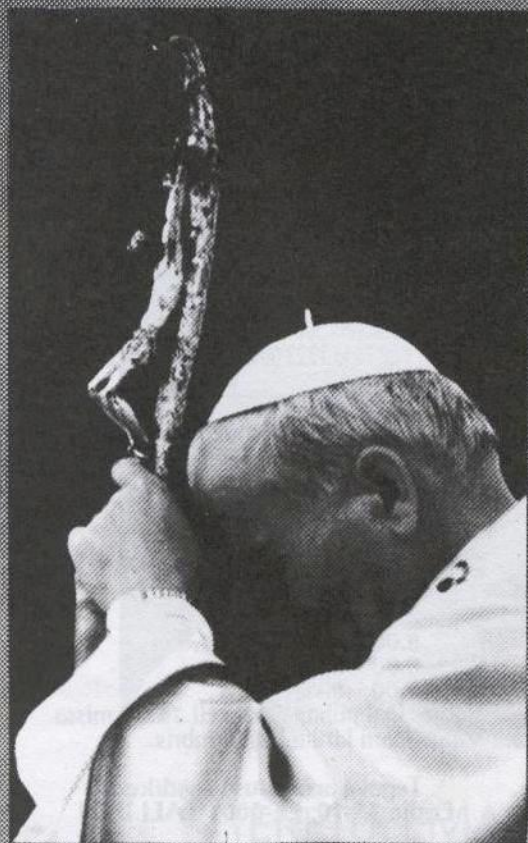

Kirikuu Olu

Õesti katoliiklaste häälekandja

11/1992

Selles numbris:

- Paavst tuleb Eestisse!
- Eesti eelmine nuntsius Antonio Arata
- Vatikan ja Euroopa riikide koostöö
- Opus Dei iseendast

Kalender ja lugemised

NOVEMBER

- P 8. Tavalise liturgilise perioodi XXXII pühapäev.
2Mak 7,1-2.9-14; Ps 17; 2Te 2,16-3,5; Lk 20,27-38
- e 9. LATERAANBASIILIKA PÜHITSEMISPAEV KIRIKUPÜHA.
Hs 47,1-2; Ps 46; Jh 2,13-22
- t 10. LEO SUUR, PAAVST JA KIRIKU DOKTOR. Mälestuspäev.
Ti 2,1-7; Ps 23; Lk 17,7-10
- k 11. MARTINUS TOURSIST, PIISKOP. Mälestuspäev.
Ti 3,1-7; Ps 23; Lk 17,11-19
- n 12. JOSAFAT, PIISKOP JA MÄRTER. Mälestuspäev.
Fm 7-20; Ps 145; Lk 17,20-25
- r 13. 2 Jh 4-9; Ps 119, 1.2.10.11.17.18. Lk 17,26-37
- l 14. 3 Jh 5-8; Ps 112; Lk 18,1-8
- P 15. Tavalise liturgilise perioodi XXXIII pühapäev.
Ml 3,19-20a; Ps 98; 2 Te 3,7-12; Lk 21,5-19;
(ALBERTUS MAGNUS, PIISKOP JA KIRIKU DOKTOR).
- e 16. MARGARETA SHOTIMAALT; GERTRUD, NEITSI.
Ilm 1,1-4. 2.1-5a; Ps 1; Lk 18,35-43
- t 17. ELISABETH UNGARIST, PÜHENDUNU. Mälestuspäev.
Ilm 3,1-6. 14-22; Ps 15; Lk 19,1-10
- k 18. PEETRUSE JA PAULUSE BASIILIKATE PÜHITSEMISPAEV.
Ilm 4,1-11; Ps 150; Lk 19,11-18
- n 19. Ilm 5, 1-10; Ps 149; Lk 19,41-44
- r 20. Ilm 10,8-11; Ps 118,14.24.72.103.111.131; Lk 19,45-48
- l 21. PÜHIMA NEITSI MAARIA TEMPLISSETOOMINE. Mälestuspäev.
Ilm 11,4-12; Ps 144; Lk 20,27-40
- P 22. KRISTUS KUNINGA SUURPÜHA.
2 Sa 5,1-3; Ps 122; Kl 1,12-20; Lk 23,35-43;
(CECILIA, NEITSI JA MÄRTER. Mälestuspäev).
- e 23. CLEMENS I, PAAVST JA MÄRTER; COLUMBANUS, ABT.
Ilm 14,1-3.4b-5; Ps 24; Lk 21,1-4
- t 24. Ilm 14,14-19; Ps 96; Lk 21,5-11
- k 25. Ilm 15,1-4; Ps 98; Lk 21,12-19
- n 26. Ilm 18,1-2.21-23. 19,1-3.9a; Ps 100; Lk 21,20-28
- r 27. Ilm 20,1-4.11; Ps 84; Lk 21,29-33
- l 28. Ilm 22,1-7; Ps 95; Lk 21,34-36
- P 29. Advendiaja I pühapäev. Uue kiriku aasta algus.
Js 2,1-5; Ps 122; Ro 13,11-14; Mt 24,37-44
- e 30. APOSTEL ANDREAS. KIRIKUPÜHA.
Ro 10,9-18; Ps 19; Mt 4,18-22

DETSEMBER

- t 1. Js 11,1-10; Ps 72; Lk 10,21-24
- k 2. Js 25,6-10a; Ps 23; Mt 15,29-37
- n 3. FRANCISCUS XAVERIUS, PREESTER. Mälestuspäev.
Js 26,1-6; Ps 118; Mt 7,21.24-27
- r 4. JOHANNES DAMASKUSEST, PREESTER JA KIRIKU DOKTOR.
Js 29,17-24; Ps 27; Mt 9,27-31
- l 5. Js 30,19-21.23-26; Ps 147; Mt 9,35-10,1.5.6-8
- P 6. Advendiaja II pühapäev. Js 11,1-10; Ps 72; Ro 15,4-9;
Mt 3,1-12; (NIKOLAUS, PIISKOP).
- e 7. AMBROSIUS, PIISKOP JA KIRIKU DOKTOR.
Js 35,1-10; Ps 85; Lk 5,17-26
- t 8. NEITSI MAARJA PÄRISPÄTUTA SAAMINE. SUURPÜHA.
TARTU KIRIKU TEMPLIPÜHA.
1Mo 3,9-15; Ps 98; Ef 1,3-6.11-12; Lk 1,26-38
- k 9. Js 40,25-31; Ps 103; Mt 11,28-30
- n 10. Js 41,13-20; Ps 145; Mt 11,11-15
- r 11. DAMASUS I, PAAVST. Js 48,17-19; Ps 1; Mt 11,16-19
- l 12. JEANNE FRANCOISE DE CHANTAL, PÜHENDUNU.
Si 48,1-4.9-11; Ps 80; Mt 17,10-13
- P 13. Advendiaja III pühapäev. Js 35,1-6a.10; Ps 146;
Jk 5,7-10; Mt 11,2-11 (LUCIA, NEITSI JA MÄRTER).
- e 14. JUAN DE LA CRUZ, PREESTER JA KIRIKU DOKTOR. Mälestuspäev.
4Mo 24,2-7.15-17a; Ps 25; Mt 21,23-27
- t 15. Sf 3,1-2.9-13; Ps 34; Mt 21,28-32
- k 16. Js 45,6b-8.18.21b-26; Ps 85; Lk 7,19-23
- n 17. 1Mo 49,2.8-10; Ps 72; Mt 1,1-17
- r 18. Jr 23,5-8; Ps 72; Mt 1,18-24
- l 19. Ko 13,2-7.24-25a; Ps 71; Lk 1,5-25
- P 20. Advendiaja IV pühapäev.
Js 7,10-14; Ps 24; Ro 1,1-7; Mt 1,18-24
- e 21. PETRUS CANISIUS, PREESTER JA KIRIKU DOKTOR.
Sf 3,14-18a; Ps 33; Lk 1,39-45
- t 22. 1Sa 1,24-28; Ps 15a 2,1.4-8; Lk 1,46-56
- k 23. JOHANNES KETYST, PREESTER.
Ml 3,1-4.23-24; Ps 25; Lk 1,57-66;
- n 24. JÜULUÕHTU. Js 62,1-5; Ps 89; Ap 13,16-17.22-25; Mt 1,1-25;
Õigemissal. Js 9,1-3.5-6; Ps 96; Ti 2,11-14; Lk 2,1-14
- r 25. JÜULUD, KRISTUSE SÜNNIPÄEV. SUURPÜHA. Js 62,11-12; Ps 97;
Ti 3,4,7; Lk 2,15.20 võt. Js 52,7-10; Ps 98; He 1,1-6; Jh 1,1-18
- l 26. ESIKMÄRTER STEFANOS. KIRIKUPÜHA.
Ap 6,8-10. 7,54-60; Ps 31; Mt 10,17-22
- P 27. PÜHA PEREKONNA SUURPÜHA. Si 3,3,7-14.17a; Ps 128; Kl 3,
12-21; Mt 2,13-15.19-23 (APOSTEL JOHANNES, EVANGELIST).

Tallinna p. Peetruse ja Pauluse kogudus Vene tn 18, EE-0001 TALLINN telefon 44 63 67

- P 10.00 poolakeelne missa
11.30 eestikeelne missa
- T 18.00 ladinakeelne missa
- K 9.00 ladinakeelne missa
- N 17.00 poolakeelne missa
18.00 eestikeelne missa
- R 9.00 ladinakeelne missa
18.00 eestikeelne missa
- L 9.00 ladinakeelne missa
18.00 ladinakeelne lauldav missa

Pärnu: Iga kuu esimesel ja kolmandal pühapäeval kell 16.00 eestikeelne missa
Pärnu Eliisabeti kiriku kabelis.

Ahtme: Iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval kell 17.00 poolakeelne missa
kabelis Sõpruse 82.

Tartu p. Neitsi Maarja kogudus Veski tn 3, EE-2400 TARTU telefon 34 235

- P 10.00 poolakeelne missa
18.00 eestikeelne missa
- E 8.00 missa
- T 18.00 missa
- K 8.00 missa
- N 8.00 missa
- R 8.00 missa
- L 18.00 missa

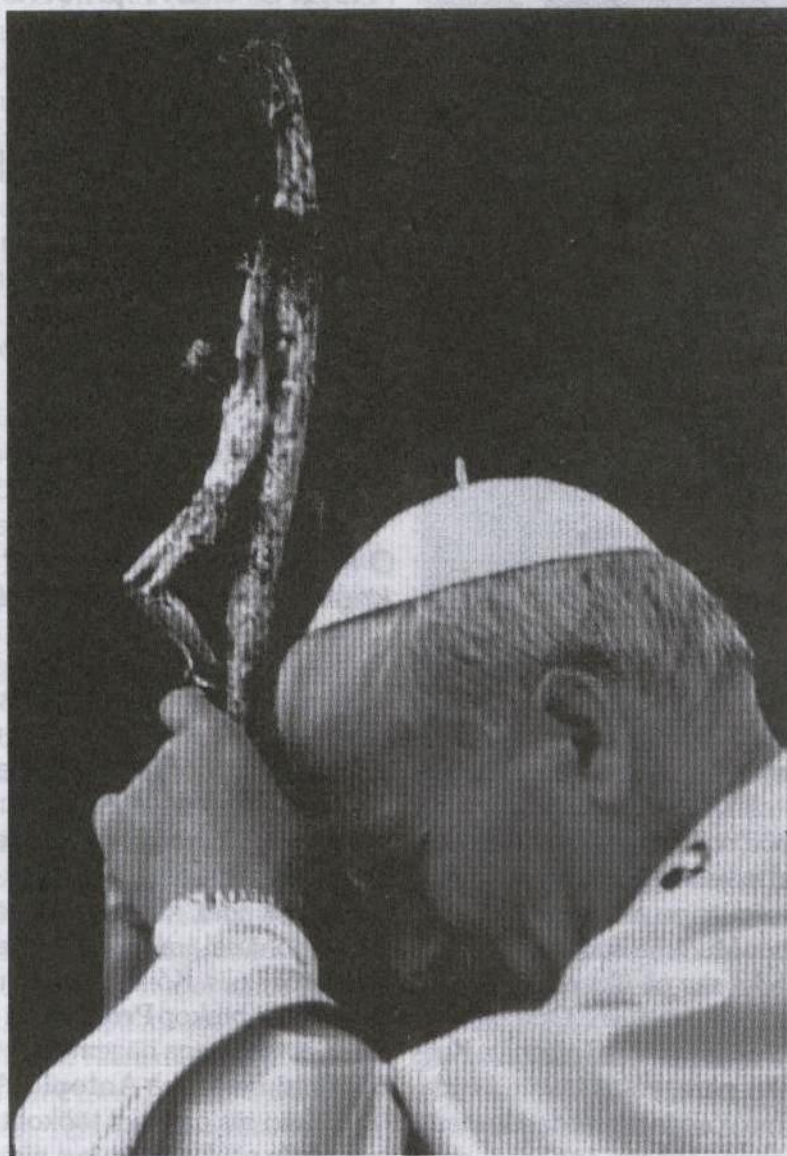
Valga: Igal pühapäeval kell 14.00 missa
Valga Jaani kiriku käärkambris

Tegeva armastuse saadikud Endla 33-10, EE-0001 TALLINN

- K ja R 7.00 missa
P,E,K,R 18.00 adoratsioon
T,N,L 7.00 adoratsioon

Suursündmus Eesti katoliku kiriku ajaloos!

**Paavst Johannes Paulus II
külatab Eestit
1993. aasta septembri algul**

TERETULEMAST, PÜHA ISA!

Ma töötasin Vatikani Eesti saatkonnas ...

Eesti eelmist
nuntsiust,
msgre ülempiiskop
Antonio Arata't
ja oma tööd
Tallinna nuntsiatuuris
meenutab
Aino Oidekivi
(s. Linkholm).

□ Proua Aino msgre Aratalt
kingituseks saadud krutsifiksiga

Noor tüdruk läheb linna

Pärit olen ma Virumaalt, Simunas sündinud. Kui olin kuueteistaastane, tulin Tallinna tööd otsima, sest mu perekond oli sattunud majanduslikesse raskustesse. Vanemad olid langenud pettuse ohvriks ja vaesunud. Mu ema suri, ja isa võttis uue naise - ka see oli üks põhjus, mille pärast ma linna ära tulin. Onu oli mul piirivalve ohvitser ja elas Tallinnas. Kui tal oli suur pere, võttis ta mind enda juurde, et ma võiksin sealt edasi korterit ja tööd otsida. Hiljem õnnestus onul Rootsi põgeneda.

Onunaine üritas mulle tööd leida, ja ühe tema tuttava katoliikliku saksa perekonna kaudu soovitati mind nuntsiatuu-

ri (minu suguselts ja mina ise ka olime küll luterlased). Noori tüdrukuid võeti tol ajal väga väikse töötasu eest majateenijateks. Nuntsiatuuris vajati niisugust teenijat, kes oskaks eesti keelt. Sellele kohale oli veel teine kandidaat, kes oli juba peaaegu kindel, kuid temale öeldi äkki mingil põhjusel ära. See oli aastal 1937, juunis või juulis. Kõik varasem, nuntsius **Zecchini** ja piiskop **Profittlicchi** pühitsemine jäi mul seega nägemata. Minu ajal oli nuntsiuseks juba **Antonio Arata**.

Läksin siis oma uut töökohta vaatama. Mulle näidati tuba, kus pidin elama hakkama. Olin veidi ehmunud, sest seda maja pidasid nunnad. Nad olid nunnarüüdes ja see tegi mind algul väga tagasihoidlikuks ja sõnakehvaks. Aja jooksul

kodunesin. Õed kuulusid püha Eliisabeti ordusse, mille peakorter oli tol ajal minu teada Kõngisbergis, kus selle ordu õed pidasid üleval suurt haiglat. Nuntsiatuuri hoolduse ülemõeks oli **õde Juliana**, umbes neljakümne aastane Danzingist pärit sakslanna, sellepärast tal ehk oligi poola perekonnanimi; teine, **õde Angelina**, oli päris poolatar, tema kohustusel piirdusid põhiliselt köögiga. Mina pidin õdesid aitama ja tegelikult me tegime kõike ühiselt - toidu varumine, koristustööd jne. Kui telefonist kuuldus eesti keelt, kutsuti kohe mind. Nunnad ei rääkinud seda keelt sõnagi. Suhtlemine toimus nuntsiatuuris saksa keeles. Seda olin ma koolis õppinud ja tuln toime. Kirjatööd ma ei teinud, vahel tuli nuntsiuse ülesandel kutseid ja kirju kätte viia. Suurem osa ajast ei olnudki nuntsiatuuris peale meie kedagi.

Nunnade hoole all

Õde Julianast on mul kõige soojemad mälestused. Ta oli mulle lausa ema eest, tundis kõige vastu huvi mida ma tegin, muretses mulle kõik mida ma vajasin - riietuse, jalanõud jne. Taskurahast mul ka puudus ei olnud. Nii võin lausa öelda, et nuntsiatuur oli mind "lapsendanud". Õde Angelina oli minu peale vist armukade, et õde Juliana mind nii hoidis, sest ka tema oli üsna noor. Õde Angelinal oli kuidagi kinnine iseloom, pahandusi meil ometi ei olnud.

Tööd oli Poska tänaval päris palju. Aknaid pesime väga tihti. Paljud majapidamisoskused ja korraarmastuse sain nuntsiatuurist kaasa kogu eluks. Muuseumas kõik toiduained, mis ei olnud kiiresti riknevad, toodi diplomaatidele välismaalt tollivabalt sisse. Riknemist kartvaid toiduaineid ostsime turult, ainult kindla kaupmehe käest. Tänu õdede nunnariietusele märkasid kaupmehed meid juba kaugel, nii et kui kohale jõudsime, oli kaup juba valmis pandud. Turul pidasid uudishimulikud või vahel ka kaastundlikud inimesed mind tihti kinni - eriti kui oli 25 kraadi

sooja, aga nunnad olid paksudes villastes rüüdes, kust ainult nägu ja käed välja paistsid - ja küsisid, kes nad niisugused on ja kas nad seal üles ei sula.

Saiatooted ostsime Kadrioru kohvikust. Aga üldiselt, nagu kõik itaallased, armastas nuntsius spagettit - seda pidi alati olema, samuti riivitud parmasaanjuustu, mis käis iga roa juurde. Igal õhtul jõi ta elavast sidrunist pigistatud mahla. Kuigi nuntsius oma veiniarmastusega silma ei paistnud, oli nuntsiatuuris vägev veinikelder - võlvitud ruum, kus kõik pudelid olid riulitel pikali - prantsuse konjakid, itaalia veinid korvpudelites. Koonerdamist selles majas ei tuntud.

Uhke maja seestpoolt

Nuntsiatuurihoonest on mul samuti omad mälestused. Seal oli varem olnud arst **Panfilovi** rikaste alkohoolikute haigla. Maja oli minu sinna tuleku ajal juba täielikult nuntsiatuuriks sisustatud. Raske tammepuust uks viis hämarasse halli, kuhu valgus paistis läbi värviliste ukseklaaside. Hallist läks uks nuntsiuse kabinetti. See oli tumedast puust nikerdatud laega. Seinte sisse olid töödeldud kapid, toas oli massiivne tammepuust laud. Väga aukartustäratav ruum. Kabineti kõrvalt viis uks "rohelisse salongi" - selle ruumi seinad olid roheline damastsiidiga kaetud. Seal oli kumer nish, kaunistatud itaaliapärase maalingutega, lakke olid maalitud inglid; olid ka kroonlühtrid ja nikerdatud jalgadega mööbel - gobeläänriidega kaetud. Sellest ruumist avanes uks väga avarasse söögisaali, millel oli peaaegu terve sein akendes. Söögisaalis olid madalad, elevandiluu värvi serviisidekapid, pikk söögilaud toolidega, kõik vastavas, barokilaadses stiilis, välja peetud. Sealt viis uks edasi kööki.

Aga hallist läks üks uks veel ühte huvitavasse ruumi, mida hüüti "paavsti salongiks". Seal oli paavst **Pius XI** suur portree, raamatukapid ja napp mööbel. See oli koht, kus nuntsius võttis vastu tähtsaid külalisi.

Teisel korrusel, trepist üles minnes oli kaminahall, seintel ovaalsed pildid Tallinna vaadetest. Sellest läksid ukсед nuntsiuse magamistuppa ja tualettruumidesse; üks uks läks ka kodukabelisse ja üks külaliste magamistuppa, samuti Poska tänava poole jäävale rõdule, mis oli siis neli korda suurem kui praegu.

Korrus kõrgemal olid nunnade toad, kaks väikest tuba "kuhu ilmalik jalg ei tohtinud astuda". Õde Angelina tuba jäigi mul nägemata. Kuna õde Juliana oli mulle ja mina temale ka väga lähedane, siis kui ta kord üsna raskesti haigeks jäi, käisin mina ja kandsin tema eest hoolt. Tema toas oli väga lihtne voodi, öökapikene, pühapildid seinas - ja see oligi kõik.

Minu tuba oli keldrikorrusel, see oli küllalt avar ja talvel hästi soe. Arata ise kandis minu eest hoolt, ostis mulle kapi, laua, massiivse puidust pesukaasilaua ja peegli. Ta oli väga hoolitsev.

Samal korrusel oli ka autojuhi tuba, kuigi ta viibis siin harva. Majas oli oma keskküte, kütja majas ei elanud, käis väljast.

Msgre Antonio Arata

Nuntsius käis Tallinnas harva. Muidu armastas ta veeta siin oma suvepuhkust, sest tema residents oli tol ajal väga ilusas kohas. Maja oli äärmiselt korras. Kui mind tööle palgati - majandus- ja rahasjade üle otsustas õde Juliana - siis nuntsiust Eestis ei olnud, kuid peagi ta saabus. Tema saabumine oli alati suur-sündmus. Ta tuli autoga - mäletan, et ta autojuht oli tshehhi rahvusest vanem mees. Asju oli tal alati kaasas tohutul hulgal. Isegi vaibad, mis ta pärast jälle kaasa viis. Kus aga põrandal tühja koha leidis, sinna vaiba maha pani. Ainult mõned, suured vaibad olid alati kohal.

Kui me saime teada, et piiskop on tulemas, olime alati ootel. Istusime öö otsa üleval ja vaatasime aknast välja, kui teel polnud kõik hästi laabunud ja nuntsius alles öösel kohale jõudis.

Nuntsius Antonio Arata armastas, et kõik oleks ülimalt korras ja suursugune. Luksust ja ilu armastas ta tõepoolest, ometi oli ta diplomaadiks lausa sündinud. Fotogeeniline, suursuguse olemisega, kuigi lüheldast kasvu. Enne piiskopiks saamist oli ta olnud jesuiit. Kui ta Tallinnas oli, käis tal väga palju külalisi, eelkõige muidugi diplomaate. Piiskop Eduard Profittlich ei olnud nuntsiatuuris sagedane külaline, võibolla kord või kaks selle aja jooksul, mis mina seal olin - teda nägin ma ikka katoliku kiriku juures ja missadel. Kes suhtles nuntsiusega palju see oli pater **Werling**. Peale töövastuvõttude oli ta ka sagedane "kohvikülaline". Ta olevat osanud hästi eesti keelt, kuid minul jäi see küll tema suust kuulmata. Peale Verlingi käis tihti pater **Nickl**, aina oli külas preestreid nii Lätist kui Leedust. Lisaks võttis ta vastu koguduste liikmeid. Suvel joodi kohvi terras-sil, garaazhi peal.

Kord oli mingi väga uhke vastuvõtt. Poska tänav oli uhkeid autosid täis. Meie olime siis tagaplaanil, sest Arata oli sõber, itaallane Francesco, kes töötas Du Nordi restoranis. Sealt olid kõik road ja ka kõik kelnerid ja uksehoidjad. Kõik käis dinee korras, ilma lauas istumise-ta. Räägiti, et kui president **Päts** diplomaate vastu võttis, siis istus Arata alati tema paremal käel.

Ma mäletan, Antonio Arata oli väga meeldiv inimene, kuigi ma tundsin tema ees suurt aukartust, nii nagu kõik - võiks öelda - kes teda kohtasid. Nuntsius rääkis saksa keelt väga hästi, diplomaatidega suhtles ta prantsuse keeles. Kui Arata viibis Tallinnas, tuli kõik post ja ajalehed talle samuti siia kätte. Tallinna eluga pidas ta ennast samuti väga hästi kursis - kui ta ära sõitis, siis üks minu ülesannetest oli saata talle iga päev "Revalsche Zeitungit" Riiga, kus oli tema põhiresidents. Nuntsiusel oli ärasõidu eel mulle alati mingi kingitus varuks. Kord kinkis ta mulle suure karbi martsipani, kord krutsifiksi, mis on mul tänini alles.

□ *Nuntsius Antonio Arata.*
Foto "Kiriku Elust" 11/1935

Aratal oli Tallinnas eriti lähedane lemmikkoer, üks foksterjer, Prints nimi, väga vallatu koerakene. Kui meil nuntsiaatuuris nalja sai, siis oli ikka Prints mängus. Põhiline nali oli see, et tema jooksis eest ära ja nunnad pidid teda "täisvarustuses" joostes taga ajama. Kui nuntsiaatuur pidi Eestist lahkuma, siis võttis Arata selle koerakese kaasa.

Kokkupuuted Tallinna kogudusega

Nuntsiaatuuris oli oma kodukabel, teisel korrusel, umbes 20 ruutmeetrit, seinad kaetud punase damastsiidiga, altar ja kolm põlvituspink. Kui nuntsius oli kohal, siis pidas ta igal hommikul missa. Seal leeritati mind ka ära ja pihil käisin ka. Elasin kõigesse sellesse sisse. Koos nunnadega käisin tihti kirikus. Eesti tüdrukutele õpetas katoliku usku katoliiklasest vanapreili **Nurk**. Tunnid toimusid ühes väga väikeses ruumis - kui kiriku õuele minna, siis kohe paremat kätt teisel korrusel. Tallinna kiriku juures oli sellel ajal üsna palju noori eestlasi.

Kui kirikus tehti mingit ühiskondlikku tööd, pesti aknaid või koristati õue, siis käisin mina ka meeleldi seal. Kõige paremad mälestused on mul **Vova Entsmannist**. Tema lausa elas katoliku kirikule. Missal oli tema alati missateenriks. Samuti tundsin proua **Mihkelsoni** ja tema tütart **Ellenit**. Piiskop Profittlchi sekretärina töötas preili **Pipenberg**. Ta elas Apteegi tänaval ja kord käisin ma tema juures koduski. Mäletan veel **Jadwiga Padet** ja **Alice Matfeldti**,

kes oli ka eestlane. Üldse oli seal eesti tüdrukuid veidi alla kümne.

Pärast leeripäeva ma armulaual enam käinud ei olegi. Varsti pärast leeritamist tuli äraminek, ja minu elus muutus samuti kõik.

Lahkumine

Nad läksid ära 1940. aastal. Ma ei mäleta täpselt millal, igatahes pärast seda kurikuulsat jalgpallivõistlust ja sellele järgnenud miitingut presidendilossi juures. Punase lindi mehed olid siis juba teedel. Nuntsius võttis kõik laevakonteinerites kaasa - mööbli, lauanõud, arhiivist rääkimata - maha jäid ainult seinad.

Pidin uue töökoha otsima ja nuntsiaatuurikorterist välja kolima. Leidsin väikse toa ja hakkasin müüjaõpilaseks, sellest saigi minu elukutse. Oma tööaastate jooksul tegin läbi kõik vaheastmed müüjaõpilasest kauplusejuhatajani välja.

Aastaid nuntsiaatuuris mäletan aga tänini väga soojalt. □

PÜHA AUJÄRJE EESTI SAATKONNAHOONE TAAS VATIKANI VALDUSES

16. oktoobril k.a. andis Tallinna linnapea Jaak Tamm Vatikani saadikule Eestis, nuntsius Justo Mullor Garcíale üle nuntsiaatourihoone võtmed. Vatikani saatkond Eesti Vabariigis asub jälle aadressil Poska tn 47 A.

Hoone tagasisaamine ei olnud kerge. N. okupatsiooni ajal asus seal kuri-kuulus APN, viimasel ajal selle mantlipärija, Vene infoagentuur "Novosti" eesotsas härra Kljujeviga. Nädal enne hoone üleandmist pidas nuntsiuse sekretär Mario Cassari kõigi asjaosalistega tuliseid debatte. Seletasin isa Mariole, et vene nimi Kljujev tuleb sõnast "nokkima", mille peale ta arvas: *e beccato troppo* - ongi juba liiga palju nokkinud.

Enne kui APN maja oma valdusse sai, oli hoone algul seisnud tühjana - aknad laudadega kinni löödud - siis mitme perega asustatult. Hoone kordategemine (kahjuks sovjeetlikul moel) võttis palju aega ja raha. Sellepärast otsis "Novosti" igasuguseid konkse, et paigale jääda. Vahepeal öeldi koguni, et Venemaal olevat palju juriidilisi tõendeid selle kohta, et maja kuuluvatki nende agentuurile. Asi läks nii kaugele, et EV Välisministeerium esitas "Novostile" ultimaatumi - kas nad lähevad vabatahtlikult või siis tõstetakse nad välja politseiga ning kaotavad uutes neile eraldatud ruumides pakutavad üürisoodustused. Viimane argument mõjus. Kogu asjaajamise käigus oli meeltülendav näha, et Eesti ministeeriumid ja ametiasutused on hakanud minetama nõukogulikkude ilmet ja käitumismalle.

Seejärel organiseeris nuntsius oma tulevase residentsi kütmise ja valve. Kohal käis ka Poola ehitusfirma "Budimex" esindaja, nimelt on selle firma hoolde antud nuntsiaatouride ajakohane väljaehitamine kõigis kolmes Balti riigis.

Kui paavsti tulevase aasta septembris Eestit külastab, saab nuntsiaatourihoone talle peatus- ja puhkepaigaks. - *isa Rein Õunapuu.* □

PÜHA AUJÄRJE POSITSIOON EUROOPA JULGEOLEKU- JA KOOSTÖÖPROTSESSIS

Diakon Pentti Laukama

Püha Aujärg võtab täieõigusliku liikmena osa Euroopa Julgeoleku ja Koostööprotsessi nõupidamistest, sest ta on koos teiste Euroopa riikidega kutsutud arutama mandri tulevikku puudutavaid küsimusi. See on nii, kuigi Püha Aujärg pole täpsemalt võttes riik kogu selle sõna tänapäevases tähenduses. Tal on küll palju omadusi, mida tavaliselt seostatakse riigiga, kuid ta ei esinda päriselt vana arusaama, mis käsitleb valitsejaid rahvusvaheliste suhete toetuspunktidena.

Püha Aujärje eriseisund

Riikide vahelise diplomaatilise esindatuse algideeks oli see, et valitsejad saatsid oma isiklike esindajaid teiste valitsejate õukondadesse. Sellest on vähehaaval arenenud tänapäevane arusaam iseseisvate riikide saadikutest, kes esindavad oma maa valitsust teistes maades.

Niisugune areng ei ole Püha Aujärje puhul siiski toimunud. Vatikani "suur-saadikud" - nuntsiused ja pronuntsiused, ning "saadikud" - legaadid, on praegugi paavsti isiklikud esindajad maades, kus nad asuvad. Seda näitab see, et diplomaatiliste ülesannete kõrval on neil ka kiriklike ülesannete ning nad peavad ühendust kohalike kirikute ja katoliku kiriku keskvalitsuse vahel.

Püha Aujärje osalemist EJK-protsessis peab vaatlema eelpoolkirjeldatu taustal. Vatikan ei ole pühendunud tehnilise iseloomuga sõjaväeliste või majanduslikele küsimusele, vaid on selle asemel väga huvitatud osalemisest nõupidamistest, mis on suunatud inim- ja kodanikuõiguste tagamisele ning rahu ja õigluse põhimõtete kindlustamisele.

Püha Aujärg avaldas 8.6.1992 dokumendi, milles see määratles uuesti oma osalemise EJK-protsessis. Ta kinnitas, et osaleb edaspidigi koos teiste

EJK-maadega töös rahu, rahvaste koostöö, õigluse, inimõiguste ja inimväärikuse eest. Oma eriseisundi tõttu on tal siiski võimatu osaleda arutlustel, mis käsitlevad sõjaväelis-poliitilisi otsuseid, näiteks sõjalist sekkumist konfliktidesse, kriisiolukordade lahendamist, rahukaitseväge- sid või kollektiivseid surveabinõusid.

Püha Aujärg teatas Pariisi dokumendi ettevalmistamisel 29.10. 1990, et ta ei ole vastu EJK-protsessi struktuuraalse arengule, kuid jättis endale juba siis võimaluse määratleda tulevikus täpsemalt oma osalemist protsessi käigus tekkivates uutes tegutsemisvormides.

Kuigi Püha Aujärje delegatsiooni EJK-protsessi nõupidamistel ei saa pidada katoliku kiriku otseseks esindajaks, on selle seisukohavõttud muidugi kooskõlas kiriku sotsiaal- ja moraaliõpetusega.

Tegevus ja seisukohavõttud

Vaatamata oma eriseisundile ei ole Püha Aujärg vaikiv või passiivne osapool Euroopa riikide nõupidamistel. Vastupidi: ta on olnud aktiivne ja avaldanud oma seisukohti, seistes abinõude eest, mis on suunatud peamiste inimõiguste tagamisele. See on tulnud esile, kui Püha Aujärg on rõhutanud usuvabaduse tagamist rahvusvahelise suhtlemise positiivse arengu vältimatu tingimusena.

Toetades usuvabadust, toetab Püha Aujärg neid tegusid, mis tagavad selle vabaduse mitte ainult katoliiklastele, vaid kõigile inimestele usutunnistusest ja religioosest identiteedist sõltumata. Usuvabaduse põhimõte on otseses seoses paljude inimõigustega, näiteks õigusega oma arvamusele ja selle väljendamisele, koosolekuvabadusega, vanemate õigusega otsustada oma laste kasvatuse üle jne. Usuvabaduse toetamine tähendab nende oluliste inimõiguste toetamist.

Lisaks sellele tunneb Püha Aujärg erilist huvi nende küsimuste vastu, mis on seotud rahvaste vahelise solidaarsusega, eriti arengumaade ja vähemusrahvuste osas, toodangu õiglase jaotamisega ning rahumeelsete lahenduste leid-

misega rahvusvahelistes konfliktides.

Püha Aujärje esinduse avaldused ja seisukohad on leidnud heakskiitu ja austust teiste maade delegatsioonidelt ning teda peetakse nende küsimuste spetsialistiks. Nii on Püha Aujärg suutnud tagada paljude tähtsate põhimõtete fikseerimise EJK-protsessi dokumentides.

Püha Aujärg ja kirikud

Kuna Püha Aujärg on EJK-protsessi täieõiguslik liige, on tema suhe sellesse teistsugune kui neil kirikutel ja kiriklikel organisatsioonidel, kes osalevad vaatlajatena. Need kirikud on küsinud, kas katoliku kirik on avatud oikumeenilise koostöö tegemisele, nii et ta toetaks Püha Aujärje delegatsiooni kaudu teiste kirikute eesmärke ja eelnõusid.

EJK-protsessi nõupidamistel on Püha Aujärje delegatsioonid alati olnud valmis aktiivselt ära kuulama kõikide asjast huvitatute, ka kirikute, ettepanekud ja arvamused. Peab siiski meeles pidama, et vaatlajaliikmete mõjutuskatsed jäävad EJK nõupidamiste ajal tihti soovitud tulemusteta lihtsalt sellepärast, et riikide delegatsioonid peavad järgima oma valitsuste juhtnõore ja neil ei ole käed vabad, et võtta omaks uusi ideid ja vaateid - isegi sõltumata sellest, kui terved ja viljakad need ideed oleksidki.

Seetõttu on EJK-protsessile mõju avaldamiseks tulemusrikkamad konverentsidele eelnevad rahvuslike delegatsioonide ettevalmistavad nõupidamised ja - veelgi olulisemana - heakskiidetud otsuste ja soovitude täideviimise periood. Viimatimainitu pakub laialdasi võimalusi kirikute koostööks. Püha aujärje delegatsioon on Helsingi kogunemisel püüdnud teistele delegatsioonidele meelde tuletada, kui tähtis on jälgida otsuste täideviimist.

Kasutades oma eriseisundit Euroopa riikide hulgas, teeb Püha Aujärg tõhusat tööd, et saavutada üha suuremat õiglust ja rahumeelsust maailmas, kus olemuslikke inimõigusi austatakse ja tagatakse need kõigile inimestele. □

PIIBLIKOOUIDEGA ON EESTIMAAL IKKA HÄDA ...

Austatud "Kiriku Elu" lugejad!

Minu seisukohavõtt Valgemetsa piiblikooli kohta "Kiriku Elu" nr 8&9/1992 on kuuldavasti esile kutsunud vastakaid arvamusi. Mõned olevat seda lugedes tundnud isegi inkvisitsiooni tuleriitade suitsuhõngu. Koguni olevat see artikkel inglise keelde tõlgitud ja isa Wrembekile saadetud.

Kes mainitud artiklit eelarvamustevabalt loeb, peaks märkama, et see pole kantud pahatahtlikkusest. Küll aga püüdsin seal esitada kriitilise ülevaate kõige kohta, mida Valgemetsas kuulsin. Ka pärast Tartus kuuludud isa Wrembeki ettekandeid ja 8-tunnilist ülikooliloengut pole mul põhjust oma arvamust muuta, pigem leidis see kinnitust.

Isa Wrembeki näol on tegemist hea lääne hariduse saanud isikuga, kes on geniaalselt andekas, originaalne, tugevalt mõjustatud karismaatilisest liikumisest ning osalt ka praegu Euroopas levinud progressistlikest ideedest. Tema kui teoloogi põhimeetodiks on kriitiline lähenemine (ilma selleta pole mõeldav ükski teadus!), kuid ta kriitika on osalt suunatud Kiriku õpetusliku traditsiooni vastu. Ka on mõned tema argumendid õnnetuseks veel liiga ebaküpsed, et neid saaks tõsiselt võtta. Isa Wrembekilt on palju õppida, ka seda, kuidas teha ei tohiks. Aga just seda viimast paljud meist ei oska.

Need, kes pahandasid minu arvamusavalduse pärast, katsugu rahulikult järele mõelda, kas tegelikult ei pahandanud neid eelkõige see, et nende uut "iidolit" julgeti kahtluse alla seada. Ei maksa unustada, et ka jesuiit, mõelgu ta kas protestantlikult või katooliselt, jääb ikkagi inimeseks, isegi kui ta on nii kena ja armas nagu isa Christoph.

Ylo M. Pärnik (Torma)

Järelsõna toimetajalt. Lugejale olgu teadmiseks, et Ylo Pärnik oli enne katoliiklaseks saamist mitu aastat EELK Usuteaduse Instituudi üliõpilane, valdab vabalt saksa keelt ja peab end kursis nii protestantliku kui katoliikliku teoloogia viimase sõnaga talle süstemaatiliselt saadetava saksakeelse kirjanduse kaudu. Küsimus ei saa antud juhul olla kriitika ebakompetentsuses.

Mõnda isa Wrembeki loengut kuulsin Tallinnas minagi, ja võin kinnitada, et näiteks sellest, mida isa Christoph rääkis Pühast Vaimust, võis tõesti aru saada, et Püha Vaim on ainuüksi suhe Jumal Isa ja Poja vahel. Et Püha Vaim on isik, nagu seisab katoliku kiriku dogmaatikas, sellest ei olnud juttu. Antud vaidluses olen Ylo poolel, sest minu meelest ei ole eestlased aborigeenid, kellel pole õigust neile pakutava osas sõna võtta (kuigi artikli tõlkijad ja Saksamaale saatjad näivad uskuvat vastupidist), eriti veel kui pakkuma tullakse tõesti mitmeti mõistetavaid, lõpuni arendamata doktriine.

Kahju on, et Ylo pahaaimamatuna ei esitanud neid küsimusi vahetult isa Wrembekile, ja nüüd peab kõike ajalehe kaudu klaarima. Loodame, et võime tulevikus avaldada ka austatud jesuiidipaatri omapoolse vastuse, kui ta meile oma lubaduse kohaselt kirjutab. Asjatundlikku kriitikat Eestimaal toimuva kohta loodame aga edaspidigi meie lehes avaldada. - R.Õ.

Piiskopi veerg ...

Armsad vennad ja õed,

Kohe pärast oma eelmist külaskäiku Tallinnasse ja Kohtla-Järvele sõitsin ma koos Riia ja Vilniuse peapiiskoppidega Rooma, et kohtuda Püha isaga. Paaustiga kohtumine on alati suursündmuseks nii nuntsiuse, piiskopi, preestri kui ka kristlase elus. See on justkui kohtumine Peetruse enesega, kes praegu meie keskel viibib.

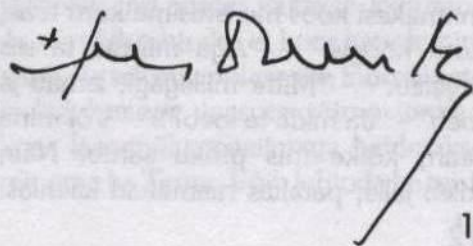
Sel korral oli see kohtumine, mis kestis mitu tundi, erakordselt kaunis. Teie kõik, kes te olete meie kui hingekarjaste südames, olite meiega paausti külalisteks - täpsemalt olite teie ja kõik Baltimaade kristlased kõneaineks, meie tähelepanu keskpunktiks. Veel enne kui paaust alustab ettevalmistustööd oma visiidiks Eestisse, Lätisse ja Leetu, soovis ta ennast kurssi viia olukorraga, milles teie kui inimesed ja kristlased elate "soola ja valgusega" - kõige halva ja heaga, mis teil elus ette tuleb; paaust soovis olla teadlik sellest, kuidas elavad katoliiklased Tallinnas, Tartus, Kohtla-Järvel, Valgas, Pärnus ja Viljandis.

Johannes Paulus II mõtleb juba praegu tihti oma külaskäigule, mis leiab aset tuleva aasta septembris. Ja meiegi peame selle peale mõtlema, valmistuma nii palves kui teos. Igaühte meie seast ja meid kõiki lahutavad sellest ajaloolisest sündmusest tulevad üheksa kuud, mille kestel peab meie kristlik eneseteadvus olema nii hästi kui võimalik ette valmistatud. Külatab ju paaust Eestit esimest korda, ning temaga koos leiame meiegi selle suursündmuse kaudu oma koha ajaloos. Meie usk leiab kinnitust ja süveneb, kui Peetruse ametijärglane meid ise kinnitama tuleb (Lk 22,32), ja meie võime olla tema juures, teades, et tema on "kalju, millele on Kristuse Kirik ehitatud" (Mt 16,18).

Ehkki paaust tuleb siia meie pärast, on tal kavatsus kohtuda kõigi inimestega Eestimaal, teiste kristlastega - luterlaste ja õigeusulistega - aga ka nendega, kes mitmete ajalooliste sündmuste taustal ei ole suutnud uskuda Kristusesse ja tema Sõnumisse. Üritagem äratada kõigi huvi selle kohtumise vastu ja näidata neile oma elu ja sõna kaudu, et paaust tuleb kohtuma ka nendega. Vanad eraldavad barjäärid peavad ju taganema, kõigepealt dialoogi, siis sõpruse, siis taasleitud vendluse läbi.

Mõne nädala pärast algab adventiaeg, sellepärast soovitan teil elada sisse jõulude-eelsesesse atmosfääri, lootuses, et Püha isa visiit toob meile rõõmu, kinnitab meie usku ning sisendab meisse kohusetunnet.

Südamliku tervitusega teid kõiki õnnistades

Uskuda Kristusesse

isa Mieczyslaw Malinski

(algus KE nr 2/89)

Noored pole just eriti tulised kristlased

Küllastasin hiljuti oma kaht sõpra - Jerzyt ja Jacekit, isa ja poega. Ma polnud mitu kuud nende juures käinud, ja kui ma vaevalt üle lävepaku olin saanud, külvas Jerzy mind uudistega üle:

"Kujuta ette, ta nõudis, et ostaksin talle elektripardli. Aga mina räägin talle, et võta minu vana, käib sinu udemete jaoks küll ja küll. Ta vastas, et on juba proovinud, aga et see kiskuvat karvu." - "Võib-olla ei oska ta habet ajada," sekkusin tema jutusse. - "Häh, kust ta peakski seda oskama. Tahtsin teda kord pügada, aga tema jooksis vannitoast ära. Nüüd ei anna ennast kätte. Aga see pole veel midagi. Saatus tahtel on meil nüüd uus suurem korter ja me otsustasime abikaasaga, et pojal peab olema oma tuba. Aga kas sa tead, kuidas see tuba välja näeb?" - "Aga miks sa siis sinna tuppä üldse lähed, kui see sulle ei meeldi?" küsisin delikaatselt. - "Aga selleks, et ta seal sõnniku sisse ära ei upuks! Koristama muidugi!" - "No kuule, jäta ta rahule" - "Millal õpib see poiss küll korrast lugu pidama. Ja vähe sellest! Ehkki tal on nüüd oma tuba, ei taha ta sugugi õppida. Mäletad, millised õppimistingimused meil tema aastates olid, mitmekesi koos me istusime kord toas, kord köögis." - "Aga millega ta siis tegeleb?" - "Mitte millegagi, lamab ja loeb" - "Ja mida ta loeb?" - "Või mina tean, kõike mis pihku satub. Näe, tuleb jälle, patakas raamatuid kaenlas.

Nojah, ja kui ei loe, siis teeb lennukimudeleid. Milleks talle küll neid nii palju vaja on? Hulluks võib minna! Ja tead kuidas ta suhtub oma väikevennasse: nagu teenijasse. Too seda, anna seda, pane see kinni, vii see välja! Vahel on mul tunne, et ta tahab perekonna juhtimise enda peale võtta: muudkui käsutab, mis peab kus rippuma ja mis kus seisma. Minust ei tee ta väljagi. Ja üks asi pakub sulle kindlasti huvi: ta ei käi enam oma koguduse katekismusekoolis!"

Uks vajus lahti ja sisse astus Jacek. Ta oli muutunud, pikaks kasvanud, vaevalt tundsin ta ära. Isast pikem, käelabad ja jalapöiad välja veninud - märk sellest, et ta kasvab veel. Kahvatu, kõhn ja veidi küürus, kõnnak niisugune, nagu kardaks ta et mõni jäsemetest kukub küljest ära. Ta vaatas mulle kahtlustaval pilgul otsa ja ulatas kohmakalt käe. Jerzy jättis meid kahekesi.

"Kuidas läheb?" küsisin.

"Kuidagimoodi."

"Kas tunnistusele kahtesid ka tuleb?"

"Muidugi ei tule."

"Kuidas sulle uus kool meeldib?"

"Pole viga."

"Katekismusetunnis sa vist enam ei käi?"

"Ah, meie koguduse preester oli jõe jama. Ta rääkis meiega nagu tittedega, pidas päevikut ja pani hindeid. Kogu aeg tänitas: "Vaikust, vaikust!" või "Palun rahu!". Noh, läksingi teise rühma üle."

"Aga seal sa käid?"

"Muidugi, selle preestri käest saab küsida, ta on tark mees."

Harva näeb täiskasvanud inimene oma elu samasuguse teravusega, nagu ta nägi nooruspäevil. Noor inimene ei oska rahulduda igapäevaste asjadega, pisirõõmudega, mida inimesele valmistab edukus argielus. Nooruses on peaküsi-

museks elu mõte, mitte ainuüksi konkreetne eluülesanne või elukutse. Vaid küsimus "milleks ma elan?" täidab kõik noore inimese meeled, joonistub teadvusse kogu selle traagilises pingelisuses, murrab kõik kergete vastuste müürid, mis selle küsimuse raskuse all purunevad otsekui munakoor.

Noorus on maailma vaatlemise aeg, kõigi selle avaldumisvormide uurimine, algpõhjuse otsimine, järelduste tegemine. Pole ühtki valdkonda, mis noore inimese huviorbiidist välja jääks. Ta neelab raamatuid, ajalehti, tehnika-, radio- ja elektroonikaajakirju, tüütab spetsialiste oma küsimustega. Neid otsinguid kihutab tagant mitte üksnes uudishimu, vaid vastuvõtlikkus kõigele, mis on uus. Noor inimene tunneb, et ta siseneb täiskasvanute maailma, ja ta tahab leida seal oma koha. Ta ei tea veel, mida ta tohib, mis on talle jõukohane. Samas võitlevad temas kaks psüühilist struktuuri, lapse ja täiskasvanu loomus. Ta mängib vahel salaja nukkudega ja loeb muinasjutte, kuid tahab end maailmas uut moodi sisse seada. Kogu aeg soovib ta kõike järgi proovida. See võtab vahel lausa katastrofaalsed mõtted, läheb konfliktini vanematega, teravate vaidlusteni, ülitundlikkuseni pisiasjade teisitimõistmisel. Nii käib noor inimene köietantsu omakasupüüdmatu, ennastsalgava tõetsimise ja kõlvatuseni ulatava egoismi vahel. Tema suhtumine iseendasse, maailmasse ja inimestesse pole veel välja kujunenud. Lakkamatult jätkab ta oma lähikondlaste shokeerimist filosoofiliste postulaatidega, samal ajal kui endal on raskusi korrutustabeliga. Ta poeb väga kitsaste erialade üksikasjadesse, paneb imestama oma vanemad, kes ei saagi lõpuks aru, kas nende laps on geenius, debiil või lausa hull.

Noorus on eelkõige inimeste tundmaõppimise aeg. Siis langevad autoriteetidid, tiitlid, paljud asjad kaotavad oma sära, tekivad kahtlused, et kõige selle taga on ainult tühjus. Kõik eluretseptid pannakse küsimärgi alla - kõik eeskirjad

ja normid; kõike vaadatakse läbi hetkerealsuse mikroskoobi: nii elu kui tööalaseid läbikukkumisi, mis eluretseptide loojaile osaks saavad, eeskirjade täitmatajätmist nende poolt, kes need on kehtima pannud. Ainsaks, mis püsima jääb, on äratundmine, et elu kestab edasi.

Noore inimese teravnenud tähelepanu täiskasvanute maailma suhtes on tihti kaitsetu halva eeskuju vastu, selliste täiskasvanute elustiili vastu, keda ei piina kahtlused, kes mitte midagi ei tee, kes on harjunud minema läbi elu küünarnukkidega trügides, kes ei pörku tagasi mingisuguste vahendite ees, olles alati valmis teisi porisse tallama, kuid kellel siiski läheb hästi ja kellest peetakse lugu kõigest negatiivsest hoolimata. Samal ajal näeb noor inimene küllaldaselt hulgal ka neid, kes peavad end ideelisteks tõe eest võitlejateks, juskui oleksid nad lausa evangeeliumi lehekülgedelt maha astunud, kuid kes pole ühiskonnale tegelikult midagi andnud, kes ei saa elus hakkama, olles vastandiks sellele, mida ta inimese ideaaliks peab.

See kõik võib põhjustada nõutuse, mis viib lausa meeleheitele. Mida teha, kuidas elada? Kas ma olen hull, kui niisuguseid küsimusi esitan? Kas inimesed siin maailmas on hullud - hullud, kes raiskavad end tühistele asjadele, mõistmata et surmakuristik nad peatselt neelab.

Nendes ärkamise maavärinahoogudes, tunnetelaviinis, kasvavas mässus kõige vastu mis on rumal, ebaloogiline, mida ei saa kuidagi õigustada, heidab noor inimene minema kogu oma lapsepõlvemaailma, sest see maailm põhines kuulekusel, omaksvõtmisel, matkimisel. Nüüd rühub ta üle mänguasjade ja pildiraamatute vrakkide, üle lapsepõlvemaailma varemete - üksinda või koos omasuguste teekobajatega - et leida mingi väljapääs. Nii otsides jõutakse Jeesuseni. Ja siis võib juhtuda, et koos lumekuninganna ja seitsme põialpoisi, loomakeste ja kujukestega Jeesuse sõime ümber, koos lapsepõlvemaailmaga heidetakse minema ka Tema. Võib juhtuda ka teisi-

ti: Jeesus jäetakse alles, minnes kerge-
ma vastupanu teed, ebausklikust hir-
must, et äraaetud vaim ei teeks kurja.
Ning järele jääb "pühapäevase missa ja
hommikuse issameie jumalake".

Veel on olemas võimalus, et kõnes-
olev periood möödub märkamatult. Ras-
kused, millega noor inimene kokku põr-
kab, võivad teda juhtida teisale - tegele-
ma tehnika, elektroonika, spordi või
kunstiga. Seda ei tohi lubada, tegemist
on ju nii tähtsa perioodiga inimese elust!
Otsus, mille ta nüüd teeb, olgu see siis
positiivne või negatiivne, avaldab mõju
kogu tema edasisele elule.

Järelkult tuleb luua niisugune klii-
ma, milles maailmavaatelised küsimused
oleksid täie teravusega esil, et vastused
neile saaksid ausad. Tähtis on see, et
inimene avastaks, mida tähendab tõde,
ja liiguks siis selle poole oma individuaal-
set teed mööda; et ta mõistaks - inimese
elu ainus mõte on teha Head. Noort
inimest tuleb aidata, et ta oskaks elukut-
se ja ühiskondliku funktsiooni kõrval
näha ja kõigest jõust pürgida oma inim-
liku kutsumuse poole - ainult tahtmine
Head teha võib mõtestada kõike ülejää-
nut. Võib öelda ka teisipidi. Sellepärast,
et hea tegemine on minu eluülesanne,
püüan ma üles leida ja välja arendada
kõik oma vaimuanded, nende kaudu
saan olla ühiskonnale kasulik.

Ehkki ma kirjutan sellest veidi üldista-
des, pea meeles - ma räägin Sinust.
Võibolla oled Sa endale juba elukutse
valinud. Kui Sa vaid kunagi ei kaotaks
silme eest oma elu sügavaimat mõtet -
seda, et pead tegema head. Aga võibol-
la pole Sa sellest veel mõelnudki, oled
kahevahel, kas hakata küberneetikuks
või kojameheks, ja märkad õudusega, et
siiani pole Sa osanud valikut teha. Oli
aeg, mil Sa tahtsid saada õpetajaks,
hiljem näitlejaks, praegu ei tea Sa isegi,
kas mannekeeniks või arstiks.

Vaatamata sellele, et ma üldistan,
mõtlen ikka Sinule - Sinule, kes Sa otsid
teed, võibolla sellest endale aru andma-

ta, otsid teejuhti, kes juhataks Sind elurä-
gastikust läbi. Kirik näitab sulle Teda:
Teda, kes võitles kurjaga kuni lõpuni,
kes löödi tõe pärast risti. Ma ei luba Sulle
kerget elu ega anna eduks mingit garantiid,
et Sa saad rikkaks ja et nii tasub
elada. Kas Sa mõistad, miks siiski tasub
nii elada? Kui tahad, et Kristus saaks
Sinu isiksusele eeskujuks, siis seda Sinu
soovi väljendab Kinnitamise Sakrament.

Selle sakramendi kaudu aitab Jumal
Sul elada. Sümbolite keeles sünnib see
nii, et piiskop paneb isaliku sõbralikku-
sega oma käe Sinu pea peale. See on
ühinemise sümbol, samas ka lepingu
sümbol: mitte ainult ise kurjale vastu
seista, vaid äratada ka teistes vajadust
teha Head, juhatada neid oma eeskujuga
käima Jeesuse poolt näidatud teed.

Sinu meelesparandus

Kirikust ärajäämine võib toimuda väga
järsku, vägivaldselt. Midagi juhtub, ini-
mene saab hakkama mingi vääritu või
kurja teoga. Aga fegeelikult - kui vaadata
armastuse seisukohast, siis midagi ei
sünni äkitselt. Tegemist on protsessiga,
mis areneb aeglaselt ja pahvatab siis
esile. Ja ometi mitte alati äkitselt; sage-
damini jõuabki kõik jahtumise ja üks-
kõiksuseni aegamööda. Olla võib, et
niisugune inimene käib üha igal püha-
päeval ja pühadel kirikus. Kui keegi talt
küsib, kas ta Jeesusest ka midagi teab,
siis vastab ta paljusõnaliselt ja isegi kait-
seb Teda etteheidete eest. Tema elust
on aga Kristus kadunud, lakanud ole-
mast igapäevase elu eeskujuks. Inimene
tahab end lõppude lõpuks elus sisse
seada. Niisugune protsess algab tavaliselt
juba lapsepõlvest, vahel murdeest, va-
hel veelgi hiljem, kui inimesele "pannak-
se aru pähe", et ta ei oleks naiivne ja
õpiks ometi, kuidas asjad elus käivad.
Siis inimene õpibki, ja on rahul, et ta
nüüd oskab elada. Aga see pole midagi
muud kui praktiline materialism, kohan-
dumine, milles armastus on muutunud
mõttetuks. See ei ole tõeline elu. See on

ainult mäng, pettus, teesklus, selgrootu käitumine, mis sõltub vajadusest - kord meelitavalt naeratades, kord poetades libeda sõna, pugejaliku alandlikkusega ohutunnet uinutades või siis jõhkrusega ja nahaalsusega teisi kõrvale tõugates. Niisuguse inimese hingepõhjas on juba tühi ja pime - valgus on kustunud, armastust ei ole. Lõpp.

Inimlike kategooriate järgi ei ole niisuguse seisundi vastu mingit rohtu, olukord on absoluutselt lootusetu, sest sa oled sulgunud läbitungimatusse egoismikapslisse ega näe midagi muud peale isiklike huvide, kapriiside, naudingute. Midagi muud pole sinu jaoks lihtsalt olemas. Nii mõistad sa oma õpinguid, tööd, inimesi, kohtumisi, asju, kohustusi. Lisaks oled sa mananud näole maski tugevast, enesekindlast inimesest, kellel on alati õigus, kes on lausa südamlikult viisakas - ja seda maski ei võta sa enam eest. Vahel sa muudad seda, kuid hetkekski ei näita sa inimestele oma tõelist nägu. Sa juba tead, sulle on juba selgeks õpetatud, et seda teha ei tohi. Sest kui inimesed näevad sind nõrgana, avastavad sinu nõrga koha - siis kasutavad nad selle halastamatult ära.

Sa oled selgeks õppinud muudki - selle, et maski ei tohi näolt võtta kaiseenda ees, kuna see oleks ju pool ülestunnistusest, et oled süüdi inimeste ees. Ja vaata, ka sa ise ei näe enam oma tegelikku olemust. Kas on veel lootust, et midagi võiks muutuda ja sa leiaksid taas Armastuse? Inimese seisukohalt vaadates - mitte mingisugust. Ainult et vahel sünnib ime ja tuleb MISKI, mida me pärast nimetame armuks.

Salapärane kunstnik Caravaggio on loonud maali, mis asub Rooma Lodovico kirikus; see on pilt, mille küljes olen kinniraha täis laua ümber on ametis mingid inimesed. Ainult tõlner Leevi, tulevane apostel Matteus, vaatab Jeesuse poole, kes seisab uksele. Jeesus näitab sõrmega tema peale. Leevi tundub justkui küsivat: "Kas *mind* on vaja või? Kas tõesti? Võibolla hoopis kedagi *nende* seast?"

Hinge sigineb rahutus, mis aegajalt ärkab ja teeb valu nagu kinga sisse sattunud kivike; rahutus, justkui kuuleksid iga hetk selja tagant mingit heli - kas tõesti tullakse järele minule? Sa pole enam endaga rahul, see söövitab su hinge aeglaselt või tuleb ootamatult nagu välg Sauluse peale. Ja sa hakkad nägema iseend ilma maskita. See võib olla nii suur vapustus, et sa ei suuda omaenda väljanägemist taluda. Siis täidab sind niisugune põlgus ja tülgastus enda vastu, et sa põgened inimeste juurde, et ainult mitte mõelda iseendale. Ja see võib saada sinu ellupöördumise avaakordiks - kombinaatorluse, silmakirjatsemise, väikluse ja kauplemisega lõpparve tegemiseks. Järk-järgult lakkad sa hoolimast vaheltkasust, sellest, kui odavalt sa ostad ja kui kallilt müüd. See võib olla sinu avanemise algus Headusele, Tõele ja Ilule - Jumalale endale.

Piht on lõppjaam, kuhu kahetsus meelesparandaja juhivad. Kui pole kahetsust, pole ka pihti. Siis ütled sa tavaliselt, et sul pole midagi pihtida. Ainult et ema ütles ja vanaema ütles ja ma ei tea kes veel ütles, et mine pihile, suure paastu aeg on ju käes. Noh, ja mis ma siis preestrile ütlen? Väga õige. Kui asi on juba nii kaugel, et sa lausa pead pihitooli minema, siis räägi preestrile ilmast või vanadest headest aegadest - ükstakõik! Ainult ära valeta iseendale ja Jumalale, sest see on mõttetu.

Selle järel, mida ma nüüd rääkisin, võib mõnigi mõelda: ahah, nüüd ma siis ootangi, millal see arm mind haarab. Noh ja siis lähengi pihile, ainult andku Tema mulle seda õige meelesparandamise armu. Esimesel pilgul võib öelda, et see on õige otsus - aga ära vaid unusta, et pihisakrament ei ole ainult sinu seemine vajadus ja valmisolek pihtida. Pihisakrament ise toob meelesparanduse armu sinuni. Dialektika seisneb nimelt selles, et sa võid teadlikult minna selleks pihile, et selle kaudu Armu saada. Võibolla sirutad sa käe välja: "Jah, ma annan endale aru, et ma ei tunne mingit vaja-

dust pihtida, ainult ma aiman - ehkki läbi udu - et midagi on minuga valesti."

Südametunnistuse järelkatsumine, patukahetsus, kindel otsus end parandada, hüvitus. Südametunnistuse ärkamine on soodus võimalus oma elu üle arvet pidada, äraelatud päevade, nädalate, kuude üle. Enesekontroll? Mitte ainuüksi. Sest kui sa süvened endasse metoodiliselt, analüüsid oma suhtumist Jumalasse, ligimesse, iseendasse, siis paned sa tähele, mis sinu elus on valesti. Ja sa näed minnalaskmist ja laiskust, vigu, mis argipäevakarussellid jäid märkamatuks - kujuta ette, enne polnud sul aega seda märgata. Sa annad endale aru, mis sind ähvardab, ja isegi mitte kauges, vaid kõige lähemas tulevikus; sa veendud, et oht on sind juba vallanud, sinuga on juba halvasti. Mõeldes oma pattudest ja mõõtes oma käitumist käsuga armastada Jumalat ja ligimest, märkad rahutusega - võibolla isegi õudusega - et sinus on kõik risti vastupidi. Teistsugused motiivid, kaalutlused, meetodid. Nii kodus kui võõrsil. Laiskus, kõrkus, omavoli, kadendus, ahnus, ihnsus, omakasupüüdlikkus, ohjeldamatud vihapursked. Päev-päevalt järjest hullemini.

Ja siis tunned sa end äkki nagu see mees, kes istus tee ääres ja hüüdis: "Jeesus, Taaveti Poeg, halasta minu peale". Sina, kes sa oled aina kinnitanud, et sa ei näe ega kuule. Aga teised räägivad, et on olemas värviline maailm, päike, on valgus ja varjud - kuid sina seda ei näe. - *Ja kui ta juhatati Jeesuse juurde, siis Jeesus küsis: "Mida sa tahad, et ma sulle teeksin. Ta vastas: "Issand, et ma näeksin."* - Võibolla sa tunned end siis nagu kadunud poeg, kes pärast ohtraid elus kordasaadetud lollusi koju tagasi tuli ja end oma isa käte vahelt leidis, ning kes nüüd ütleb: "Ma ei taha enam kunagi Sinust lahkuda. Tahan elada Valguse, Headuse ja Ilu jaoks. Tahan elada Armastuses. Ainult aita Sina mind, aita mind mu nõtruse vastu".

Sakramendi dialektika saladus ongi selles, et kuigi sa ei näe veel Headust, Tõde ja Ilu, kuigi näed ainult omaenda huvi millegi välise vastu - sellest hoolimata võid sa püüelda, sirutada käe, võid paluda. Pelgalt ülestunnistus, et sa oled pime, annab sulle võimaluse öelda: "Issand, halasta minu peale, et ma näeksin". Kui sa lähed pihile, võid hakata endas tunda vajadust meelt parandada. □

Tegeva armastuse saadikud veidi ordu reeglitest

Küllap teavad juba kõik "Kiriku Elu" lugejad, et käesoleva aasta augustis alustasid Eestis tööd Tegeva armastuse saadikud, "Ema Teresa õed", nagu neid tihti kutsutakse.

Kuna nende ordu vastu on siin palju huvi tuntud, muuhulgas on tihti küsitud ka päris praktiliste asjade kohta, töid õed meile avaldamiseks tõlke oma ordu infolehest, lootes, et see pakub lugejaille huvi.

Tegeva armastuse saadikute ("Missionaries of Charity") ordu on rahvusvaheline religioosne pere, mis jaguneb aktiivseks ja kontemplatiivseks haruks. Selle pere liikmed on andnud avaliku töötuse elada karskelt, vaeselt ja kuulekalt ning teenida kogu südamest ja vabast tahtest neid, kes on vaeseimad vaeste seas, juhatades kõiki Jumala- ja ligimesearmastusele ning andes tunnistust Kiriku ligiolekust tänapäeva maailmas.

Meie ühendus on pühendatud Neitsi Maarja, meie Rõõmu Allika ja Kogu Maailma Kuninganna puhtaimale südamele.

Ordu vaim avaldub täielikus kuulekuses, armastavas usalduses ja rõõmsameelsuses.

Meie ordu emamaja ja keskne koolituskeskus asuvad aadressil: 54A, Acharya Jagdish Chandra Bose Road, CALCUTTA 700016, India. Koolituskeskusi ordu kandidaatidele on ka teistes India osades ja eri kontinentidel - Euroopas, Põhja- ja Lõuna-Ameerikas, Aasias, Aafrikas ja Austraalias. Ordu sisemine töökeel on inglise keel.

Ordu iga liige läheb sinna, kuhu teda lähetatakse, ega vali oma tegevuskohta või tööd lähtudes selle meeldivusest. Me käime väljas kahekaupa; iga päev palvetame Roosipärga kodus ning teel töökohta ja tagasi.

Märgiks sellest, et siseneme uude elufaasi ja soovime vabaneda iseendast:

- võtame uue nime
- kõnetame üksteist sõnaga "õde"
- lõikame lühikeseks juuksed

Meie riietus koosneb järgnevalt:

- lihtne valge puuvillane rüü (habit)
- valge puuvillane sinise äärisega sari peakatteks
- nööriist seotud vöö
- paar sandaalne
- krutsifiks ja roosipärg

Me peame endale auks ja privileegiks teenida Kristust vaesemaist vaesemate masendavas viletsuses, tehes oma vähenõudlikku tööd ja kasutades vähenõudlikke vahendeid ning andes end Kõigeväelise Jumala hoolde, kes on öelnud: "Ilma minuta te ei suuda midagi."

Kandidaatide religioosne koolitus kestab kolm ja pool aastat:
aspirandiaeg 6 kuud (vajadusel kauem)
postulandiaeg 1 aasta
noviitsiaeg 2 aastat

Meie töö

Ühenduse põhiline eesmärk on töötada kõige viletsamate päästmiseks ja pühitsuseks mitte ainult agulites, vaid igas maailma paigas, kust neid võib leida:

- põetades haigeid ja hooldades hüljatud surijaid
- kogudes kokku ja õpetades tänava-lapsi
- külastades ja hooldades kerjuseid, pidalitõbiseid ja nende lapsi
- andes peavarju hüljatutele ja kodututele
- hooldades tõrjutuid, armastusest ilma jäetuid ja üksildasi; ning tehes seda:
- hüljatud ja puuetega laste kodude (Shishu Bhavan)
- hüljatud surijate ja haigete kodude (Nirmal Hriday)
- välikliinikute, pidalitõvekliinikute ja -taastuskeskuste
- agulikoolide, õmblus-, käsitöö ja masinakirjatundide kaudu;
- tötates vastu vaimselt viletsaimatele, et kuulutada Jumala Sõna oma juuresolekuga ja vaimsete halastustegudega
- ülistades Jeesust Pühimas Altarisakramendis.

Materiaalne külg

Ordusse astumisel ei ole kaasavara nõutav. Iga kandidaat võtab kaasa selle, mis on kirjas temale saadetaval blanketil, lisaks reisivarustusele.

Tegeva armastuse saadikute ühendusse kandideerijad peavad olema

- vähemalt 18-aastased
- juhitud õigest intensioonist
- terved kehalt ja vaimult, st suutelised kandma kutsumuse raskusi
- suutelised õppima, eriti selle rahva keelt, kelle seas nad teenivad
- rõõmsameelsed
- suutelised langetama iseseisvalt kindlaid otsuseid. □

Opus Dei - üks XX sajandi küsimärke

I osa: Opus Dei iseendast

Kohtusin isa **Jorge de Salas'** ega, "Opus Dei" -nimelisse liikumisse kuuluva preestriga, Stockholmi katoliku koguduse 100. aastapäeva pidustustel. Teadsin juba siis, et Opus Dei peab plaani Eestisse tulla.

Vestluse käigus ei tulnud mulle järsku meelde, kuidas on inglise keeles sõna *eelarvamus*. Nii nagu ikka sel puhul, pidin kasutama võrdluste keelt, et end arusaadavaks teha. Esimene pähe tulnud võrdlus oli järgmine: "Näiteks, kui ma olen Opus Deist ainult teiste inimeste käest kuulnud ning ütlen selle põhjal, et Opus Dei on paha, siis missugune on mu suhtumine?" Kuna isa Jorge mõistis kohe, et minu sõnades pole pahatahtlikkust, sai õige sõna leitud ja vestlus jätkus undimatult. Ainult et pärastpoole otsis ta mu uuesti üles ja kinkis mulle raamatu "What is Opus Dei?" - "Mis on Opus Dei". Raamatu autoriks on prantslasest opusdeilane, preester ja kanoonilise õiguse spetsialist **Dominique le Tourneau**.

Käesolevas lehenumbris teen väikese kokkuvõtte sellest raamatust - täiesti erapooletult, lastes organisatsioonil tutvustada ennast nii, nagu ta end ise näeb; kasutasin seeõõtu palju ka otseseid tsitaate.

See küllaltki pretensioonika nimega liikumine ("Opus Dei" - "Jumala Töö") saab tänapäeval osaks küllalt karmi, sealhulgas ka asjalikku kriitikat inimestelt, kes vaatlevad seda väljastpoolt (kuigi vahel üsna lähedalt). Niisugustes problemaatilistes situatsioonides on alati parem ja ausam rääkida varjukülgedest juba ette, sest inimesed saavad neist teada niikuinii - seda muide ütlesin ma ka initsiatiivgrupile, kes tuleb Helsingist Eestisse Opus Deid looma. Sellepärast käsitleme järgmistes "Kiriku Elu" numbrites ka neid etteheiteid, ning anname organisatsioonile võimaluse tuua oma vastuargumendid intervjuu vormis.

Muide, kui mõni jäi selle üle mõtlema - sõna *eelarvamus* on inglise keeles *prejudice*. - *isa Rein*.

Opus Dei asutaja

Josemaría Escrivá de Balaguer y Albás sündis 9.1.1902. aastal Barbastro, Põhja-Hispaanias. Tema perekond oli väga jumalakartlik; isa, tekstiili- ja shokolaadikaupmees, oli hispaanlane, ema prantslanna. Josemaría noorusaastate raskeks läbielamiseks oli kolme noorema õe surm ja isa pankrotistumine.

Detsembris 1917 juhtus midagi, mis mõjutas noore Josemaría kogu edasist elukäiku. Näinud lumel paljasjalgse karmeliidi jalajälgi, tundis ta järsku, et "Jumal ootab temalt midagi". Ta otsustas hakata iga päev armulaua käima ning elada vagaduse ja meeleparanduse vaimus.

1918. aastal astus Josemaría vaimulikku seminari Longroño's ja siirdus sealte 1920. aastal Saragossa vaimulikku seminari. Preestriks pühitseti ta 28. märtsil 1925. ning esimeseks töökohaks oli vaene külakogudus; seejärel pöördus ta tagasi Saragossasse, kus tema kohuseks olid katekismusetunnid koolis, vaeste eest hoolitsemine ja teiste preestrite aitamine. 1927. aastal läks isa Josemaría Madriidi, et jätkata õpinguid doktorikraadi saamiseks tsiviilõiguse alal.

2. oktoobril 1928. aastal sai Josemaría selgeks see "miski", mida Jumal temalt ootab. Selleks oli liikumise "Opus Dei" - "Jumala töö" loomine, mis pidi ühendama nii mehi kui naisi otsima

pühadusteed keset maailma oma argipäevatöö kaudu, muutmata oma sotsiaalselt staatust. "Pühadus ei ole ainult üksikutele väljavalitutele, vaid igaühele, vaatamata tema kohale, ametile ja positsioonile ühiskonnas". Mainitud daatumit peetaksegi Opus Dei sünnipäevaks.

1933. avas Josemaría DYA, "Seaduse ja Arhitektuuri Akadeemia", millest sai Opus Dei initsiatiivgrupp.

Hispaania kodusõda ja sellega kaasnenud segadused panid piiri isa de Balagueri plaanidele. Märtsis 1937 leidis ta varjupaiga Hondurase saatkonnas; sama aasta novembris-detsembris võttis ta koos paari aatekaaslasega ette ohtude rohke teekonna üle Pürenee mäestiku, et jõuda kindral **Franco** poolt kontrollitud alale. Sõja lõppedes naases Josemaría Escrivá Madridi ja hakkas tegelema üliõpilaste hingehoiuga, olles samal ajal tegev mitmel vaimulikul alal.

Vastukajad isa Josemaría püüdlustele luua uut spiritualiteeti ei olnud sugugi üksnes positiivsed. Paljud vanemad, kelle lapsed olid sattunud Opus Dei mõju alla, süüdistasid seda organisatsiooni hereesis. Josemaría Escrivá de Balagueri esimene raamat "Tee" ("*Camino*") põletati avalikult ühes Barcelona kloostrikoolis. De Balaguer käis kord ka sõjatribunali ees, süüdistatuna vabamüürluses. Opus Deid nimetati vabamüürlusega seotud juudi sektiks. Hiljem käsitleti tema õpetust ka Rooma kuuria "Pühas toimkonnas" (*Sanctum Officium* - tänapäeval "Usudoktriini kongregatsioon"), mis tegeleb järelvalvega katoliku kirikus ja selle kiriku nimel levitatavate õpetuste üle. Uurimise järel andis Püha Aujärg Opus Deile oma õnnistuse.

Algul oli isa Josemaría ainuke preester Opus Deis. 25. juunil 1944. pühitses Madridi piiskop, kes de Balagueri algatust oli mitmeti toetanud ja kaitsnud, ametisse veel kolm sellesse organisatsiooni kuuluvat meest. Liikumine hakkas levima mujale maailma alates 1935. aastast, mil Josemaría Escrivá mõned oma "pojad" Prantsusmaale saatis.

1946. aastast asus Josemaría Escrivá de Balaguer Rooma elama, et olla kristluse keskmes, Kristuse Vikaari lähedal. 1948. avas ta Roomas "Püha Risti Kolleegiumi", mis kujutas endast Opus Dei meessektsiooni. Naissektsioon, "Meie Emenda Kolleegium" avas uksed 1953. Roomas elatud aastate vältel pidas de Balaguer mitmeid rekolektsioone, külastas enda poolt asutatud liikumise keskusi mitmel pool maailmas.

Josemaría Escrivá de Balaguer y Albas suri ootamatult 26. juunil 1975. aastal, hetk pärast sisenemist oma büroosse. Tema surmahetkel oli maailmas 60 000 Opus Dei liiget 80 rahvusest. Isa Josemaría ametijärglaseks sai üks tema lähimaid töökaaslasi ja sõpru **Alvaro de Portillo**. 17. mail 1992 kuulutas paavst **Johannes Paulus II** Josemaría Escrivá õndsaks, käimas on tema pühakuks kuulutamise protsess.

Opus Dei spiritualiteet

Esimeseks ja kõige revolutsioonilisemaks ideeks Opus Dei spiritualiteedis - vaimuliku elu süsteemis - on **pühitsuselu maailma keskel**. Josemaría Escrivá poolt pakutav spirituaalne süsteem on mõeldud maailmas elavatele inimestele, nii vaimulikele kui ilmikele. "Igaüks on kutsutud pühadusele ja apostolaadile, maailmast lahkumata, kui ta käsitleb teda endasse haaravaid ajalikke realiteete üleloomulikus plaanis - olgu see siis igapäevane töö, perekondlik vastutus või sotsiaalsed kohustused" ütleb isa de Balaguer, ja lisab: "Meie jaoks on töö pühadusele jõudmise spetsiifiliseks vahendiks". Järgnevalt käsitleb ta tööd kui apostolaati - teiste inimeste pühadusele juhutamist, nn. "sõpruse apostolaati". Samas peab ta ignorantsust "Jumala suuimaks vaenlaseks" ja arendab sellele vastukaaluks süvendatud doktrinaalset ja isiklikust eeskujust lähtuvat õpetamist.

Teiseks tähtsaks printsiibiks Opus Dei spiritualiteedis on **vabaduse- ja vastutuse kontseptsioon**. Arvesta-

des organisatsiooni ilmiklikku suunitlust, on see kontseptsioon kohandatud just maailmas elavaile inimestele. Vabaduse, pluralismi ja lojaalsuse rõhutamine on "Opus Deile" tähtis muuhulgas selleks, et liikumine ei muutuks poliitiliseks parteiks ning et iga liige oleks vaba valima oma aktiivsuse vormi, millega ta tahab Jumalat teenida, sest Kristlus on vabaduse religioon. "Kus on Issanda Vaim, seal on vabadus" 2Ko 3,17. "Apostolaat, mis ei pea silmas südametunnistuse vabadust, on iseenesest vale. Tõeline vabadus ei saa olla eesmärgitu, seadusetu ja vastutustundetetu, kuid kellelgi pole õigust inimesiku üle peale Jumala enda. Ma kaitsen kõigest jõust inimese südametunnistusevabadust, kellelgi pole õigust ennetada halastavat Jumalat, kui inimene on saanud range käsu tõde otsida. Keegi ei tohi sundida inimest täitma selle usu kombeid, mida ta pole omaks võtnud, või dikteerida, millise tee peab keegi valima; ja kui Jumal on kord selle valiku jätnud inimesele endale, ei tohi talle selles takistusi teha". Nii on igal Opus Dei liikmel õigus valida oma tegevusala ja vahendid selle teostamiseks.

Teisalt ei pretendeeri organisatsioon võimule oma liikmete kaudu. "Huvi inimese vastu keskendub ainult tema hingele". Ainus mõju, mida Opus Dei oma liikmete suhtes omab, on vaimulik juhatus, mis suunab nad elama evangeeliumitõdede järgi igapäevases elus ja töös. "Opus Deisse kuulumine ei anna inimesele sotsiaalseid privileege ega võimalust organisatsioonikaaslaste kaudu karjääri teha, küll aga pöörab tähelepanu tema kohustustele inimeste ja Jumala ees." Paater Josemaría on öelnud: "Kui Opus Dei segab end poliitikasse, kasvõi hetkeks, siis sellest momendist alates astun mina organisatsioonist välja. Meie meetodid ja eesmärgid peavad olema eranditult vaimulikud." Opus Deisse kuuluvad poliitikud peavad poliitikas lähtuma eelkõige oma professionaalsest eetikast.

Opus Dei suhtub soosivalt teadusse ja kunsti: "Tõde tuleb otsida kõikidest

inimeksistentsi sfääridest." Teoloogias ei formeeri organisatsioon oma doktriini, mida kõik liikmed peaksid omaks võtma, vaid järgib üldkiriklikku õpetust. "Vabaduse kõrval on vastutus võrdväärse tähtsusega, need on nagu kaks paralleelselt kulgevat joont." Opus Dei spiritualiteet on mõjutanud ka Vatikani II kirikukogu. Eriti tulevad sarnasused esile seal, kus on juttu ilmikuteapostolaadist, kristlikust abielust, preestriameti pühadusest. Ilmikuteapostolaadi pioneer Josemaría Escrivá, Vatikani II kirikukogu eelija, võttis ka ise sellest kontsiilist osa.

Opus Dei spiritualiteeti iseloomustavad veel mõned määratlused, mis pärinevad selle organisatsiooni loojalt:

- jumalalapse seisuse rõhutamine;
- Maarja kultusega seostub püha perekonna kultus, mida Escrivá nimetab "Kolmainsuseks maa peal";
- püha Joosepit - tööliste patrooni - näeb ta ka "Jumala Töö" taevase eestkostjana;
- püha Maarjat nähakse perekonna-ema talituste kaudu kõigi argipäevatoimetuste pühitsejana;
- elu ühtsus - inimene ei tohi elada kahepalgelist elu, olles palvetades kristlane, kuid töös ja puhkuses pagan.
- inimene on igapäevase osalemisega pühas missaohvris, mis saab ta elujuureks ja keskmeks, osaline ka kiriku üldisest vaimulikust seisusest; missale järgnevad 24 tundi on selle jätk ja ettevalmistus järgmiseks missaks.

Palve on Opus Dei spiritualiteedis üks vägevamaid relvi siseeluvõitluseks. Escrivá rõhutas, et see peab olema tõeline jumalalapse palve, mitte silmakirjateenri oma. Palvele peavad lisanduma vagadusharjutused - kurjade kalduvuste suretamine on ihu palve. Kui inimene võtab ette vagadusharjutused ja suretab niiviisi endas patukalduvusi, peab ta olema ettevaatlik, et iseenda himude kõrval ei hakkaks ta suretama inimesi enda ümber. Suretamine toimub ainult seesmiste, vaimsete vahendite kaudu, mida Opus

Dei looja nimetas "naeratavaks askeetsiks". "Kangelaslikkus on püsivus pisa- asjades armastuse jaoks."

Opus Dei elustiil peab järgima Kristust tema varjatud aastatel, ilma milleta poleks saanud olla lunastust, sest need olid intensiivse töö ja palve aastad. "Kuuletuda tähendab olla märter ilma suremata."

Kristliku abielu käsitluses rõhutab Opus Dei üleloomulikku elementi, mis pühitseb kõike ja tõlgendab abielu sootuks positiivsemalt kui "nõtrusele allajäämist". See on osa inimese kutsumusest, samas on tähtis respektierida laste õigust oma kutsumusele, neid ei tohi mingil tingimusel manipuleerida. Preestriamet on nii tähtis amet, et inimene peab sellele pühendama kogu oma elu ja jätma eelmise elukutse seljataha.

Opus Dei spiritualiteet ilmutab erilist kiindumust kolme subjekti vastu kristlikus traditsioonis: Jeesuse, Maarja ja paavsti vastu.

Organisatsioon

Asutaja nägi enda poolt loodavat organisatsiooni püsiva struktuurina, millel on hierarhiline juhtimine, nõudmised liikmetele, koolitus. Ordustruktuur ei tulnud kõne alla, sest kogu idee seisnes ju ilmikluses. Nii pidid ka Opus Dei preestrid elama maailmas, muidugimõista ei saanud seejuures kaduda tsölibaadinõue; vallalistel ilmikliimetal säilib õigus abielluda ka pärast organisatsiooni astumist.

Personaalprelatuuri idee sai isa Josemaría 1936. a. ühelt hauaplaadilt, millel seisis, et sinna on maetud kaks prelaati, kelle jurisdiktsioon polnud nende eluajal määratud territooriumiga, vaid oli personaalne - erandi korras avatud kõigile inimestele vaatamata nende asupaigale, elukutsele, keelele, kultuurile ja sotsiaalsele seisundile. Esialgu hakas Opus Dei tegutsema Madridi piiskopi **Leopoldo Eijo y Garay** jurisdiktsiooni all "vaga ühenduse" staatuse taotlejatena, sest uudne lähenemisviis kohtas aina organiseeritumat vastuseisu. Aprobatsioon

"vaga ühendusena" saadi 1941, Opus Dei preestrite "Püha Risti vennaskond" kinnitati 1943. Alates 1946. a. ilmusid Opus Dei tegevuse ettekanded Püha Isa enda lauale, kuni pärast järkjärgulist arengut saavutati (5. augustil 1982) Escrivá nägemus personaalprelatuurist - kirikuseaduse seisukohalt üsna unikaalne staatus - see anti Opus Deile küll alles pärast Escrivá enda surma.

1987 oli Opus Dei preestrid, kes automaatselt kuuluvad ka "Püha Risti vennaskonda", 1342. Ilmiklikmeid oli 87 rahvusest ja kokku 74 370.

Opus Dei kui personaalprelaatur allub Rooma piiskoppide kongregatsioonile. Prelaat on tavaliselt piiskopi seisuses. Nii vaimulike kui ilmikute ülesanded piiskopkonna ja organisatsiooni ees on reguleeritud kanoonilise õiguse sätetega.

Opus Dei vaimulikkond allub lõivosa oma prelaadile, kuid peab olema koostöös kohaliku piiskopiga. "Jumala Töö" osakonna avamine piiskopkonnas toimub ainult siis, kui piiskop selleks loa annab; kui aga Opus Deisse kuuluv vaimulik inkardineeritakse piiskopkonda (st kui ta peab täitma kogudusepreestri kohuseid), allub ta kohalikule piiskopile täiel määral. Ilmikute kohta, kes organisatsiooni kuuluvad, võib öelda, et nad on piiskopkonna ees igati tavalised ilmikud ja sõltuvad organisatsioonist ainult spetsiifiliste ülesannete täitmisel ja oma spiritualiteedi alahoidmisel.

Opus Dei sarnandeb veidi munga- või nunnaorduga, mille territoorium asub piiskopkonna aladel või kattub sellega. Erinevus on ilmikute staatuses, sest klassikaliste ordude ilmikharud, nn kolmandad ordud ei kujuta endast mingit konkreetset ülesannetega üksust.

Opus Dei liikmeks võib saada iga inimene, kes on vähemalt 18 aastane - ülemäär puudub. Liikmeksastuja annab töötuse elada organisatsiooni põhimõtete kohaselt ja alluda teatud küsimustes prelaadile. Opus Deist lahkuda soovijatele ei tehta takistusi. □

Uudiseid Eestist

□ Piiskop Justo Mullor García ja isa Sigitas Kohtla-Järvel.

Pastoraalvisiit Põlevkilinna

21. oktoobril k.a. käis Eesti Apostellik Administraator Justo Mullor García Kohtla-Järvel, kus ta tegi visiidi linnapeale härra **Ain Kalmarule**. Jututeemaks oli kiriku ehitamine Ahtme linnas. Vestlus toimus sõbralikus ja konstruktiivses õhkkonnas. Ühe võimalusena pakkus härra linnapea välja, et katoliku kirik võiks saada oma valdusse mõne rahapuudusel poolel jäänud hoone, mille võiks siis oma tarbe kohaselt ümber ehitada ja kirikuna kasutusele võtta.

Järgnes tutvumiskäik Uus-Ahtme linnas. Üks hoone, mis oli ilmselt pakutavate hulgas, tundus piiskopile olevat ümberehituskõlblik. Üldiselt jättis sügavaid nõukogude aja kvaliteedikäsitle märke ilmutav Uus-Ahtme Eesti Apostellikule administraatorile kohutava mulje. Tõepoolest on selles uusehitusi täis linnajaos raske leida midagi, mis ei ole viltu, räämas või lagunenu. "Ja niisugusesse ümbrusse ehitamiseks tahtsid nemad projektikonkursi korraldada?!" raputas ta pead. Nimelt seadis linna arhitektuurinõunik veel mõnda aega tagasi tingimuseks, et kiriku ehitamiseks Ahtme linnajakku tuleks korraldada avalik konkurss, mille finantseerijaks oleks katoliku kirik.

Seevastu jättis visiit Ahtme kogudusse piiskopile väga hea mulje. Kui me pool tundi enne väljakuulutatud jumalateenistuse algust kohale jõudsime, oli kabeli ees juba palju rahvast. Nad kinkisid piiskopile lilli ja tervitasid teda soojalt. Piiskop pidas neile kõne ja püha missa ajal, jutluse. Üle ootuste jäi Apostellik administraator Ahtme elumajast ümberehitatud kabeli sisearhitektuuriga rahule. - R.Õ.

Uudiseid katoliiklikust maailmast

"GALILEO GALILEI JUHTUMIST" peab võtma õppust. Paavstliku Teaduste Akadeemia aastaaruande koosolekul, mis toimus oktoobri lõpul, nimetas paavst JOHANNES PAULUS II "traagilise valestimõistmise ilminguks, mis nüüd kuulub minevikku" juhtumit Galileo Galileiga, kes XVII sajandil mõisteti kodusõjast selle eest, et ta kaitses oma teooriat päikesekesksest planeedisüsteemist. Ta kõrvutas selle juhtumiga Akadeemia praegust uurimisteemat "Komplekssuse sünd matemaatikas, füüsikas, keemias ja bioloogias", öeldes, et see teema viib loodusteadused sama tähtsasse arenguetappi kui omal ajal Galilei teooriad.

"Paavsti sõnul on Galilei juhtum juba täielikult selgitatud ja sellega seoses tehtud vead üles tunnistatud. Selle taustaks olevad põhiprobleemid on siiski edaspidigi seotud nii teaduse kui religiooniga: alati, kui sünnib uus moodus loodusnähtuste mõistmiseks, eeldab see kõiki teadusalasid puudutavate selgituste tegemist. Teoloogide kohuseks on hankida regulaarselt uusi andmeid teaduse arengu kohta, et nad vajaduse korral võiksid võtta neid uusi teadmisi arvesse oma töös ja õpetuses," ütles paavst.

Lisaks tõdes Johannes Paulus, et Galilei kaasajal ei näinud enamik teolooge vahet Piibli ja selle tõlgenduste vahel. Selle tõttu paigutasid nad dogmaatika hulka probleeme, mis tegelikult kuuluvad teaduse valdkonda.

PAAVST KUULUTAS ÕNDSAKSKIIDETUIKS 123 Jumala teenijat. 25. oktoobril traditsiooniliselt Rooma Peetruse kiriku väljakul toimunud jumalateenistusel said selle nimetuse muuhulgas neitsi NARCISA DE JESUS MARTILLO MORAN, FELIPE DE JESUS MUNARRIZ ja tema viiskümmend kaaslast ning BRAULIO MARIA CORRES ja FEDERICO RUBIO koos kuuekümnepäevase kaaslasega.

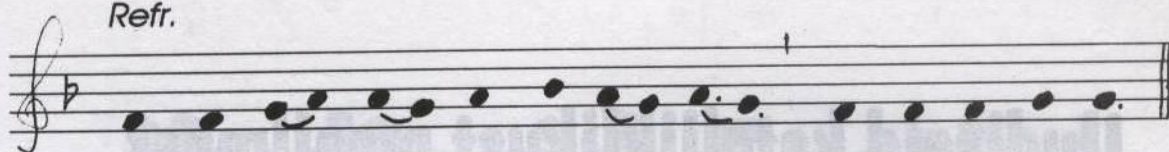
PÜHA AUJÄRG SÖLMIS diplomaatilised suhted suursaadikute tasemel Kasahstani ja Usbekistaniga 17. oktoobril k.a.

SAKSA KATOLIIKLASTE KESKKOMITEE nõuab, et seoses Ameerika avastamise 500. aastapäeva piduliku tähistamisega kustutataks kõik Ladina-Ameerika riikide rahvusvahelised võlad. Komitee avalduses öeldakse, et selline võlakriisi lahendus ei oleks isegi mingi "ligimesearmastuse and", sest selles kriisis on süüdi ka lääne tööstusmaade krediidandjad, kes on "kergekäeliselt jaganud laene, osalt isegi ebademokraatlikele sõjaväelastele valitsustele." Nende võlgade tagasimaksmiseks peavad mitmed Ladina-Ameerika maad nüüd kasutama vahendeid, mis on keskkonnale ohtlikud ja muudavad veelgi vaesemaks kohalikke elanikke.

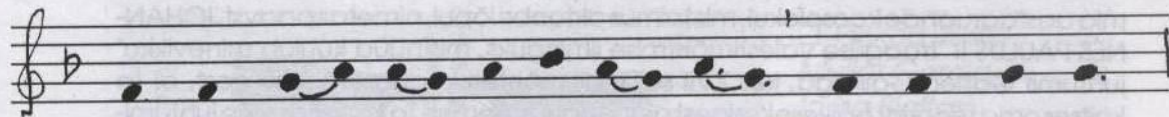
LUGUPEETUD ÜLEMPIISKOP BRUNO HEIM, kuulus Vatikani diplomaat, kes on nüüd juba pensionil, on võtnud sõna piiskopinimetamise teemal, mis praegu maailma erinevais paigus kirgi üles kütavad. Heim ütles, et iga piiskopi ametissepanemisele peaks eelnema laialdane ja põhjalik uurimistöö, mis selgitaks piiskopkonna vajadusi ja soove. Heim ise sai selle kohta palju kogemusi, olles Püha Aujärje esindajaks Suurbritannias. Kuna ta pidi aastate jooksul seal ette valmistama üle neljakümne piiskopinimetuse Inglismaal, Shotimaal ja Walesis, sai ta üle kolmetuhande kirja, milles esitati talle 95 kandidaati. Heim vastas isiklikult igale kirjale.

81-aastane diplomaat puudutas Austria ajalehele "Kirche Intern" antud intervjuus ka juhtumeid, kus toomkapitlil on ajaloolisest traditsioonist pärinev õigus valida piiskopiks üks kolmest Püha Aujärje poolt esitatud kandidaadist. Heim ütles, et sel juhul peaksid kõik kandidaadid ka olema sellesse ametisse sobivad, mitte nii, et "üks on pime, teine halvatud ja kolmas see, keda Rooma selles ametis näha tahab".

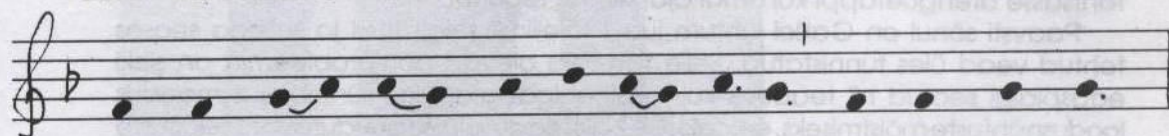
Refr.

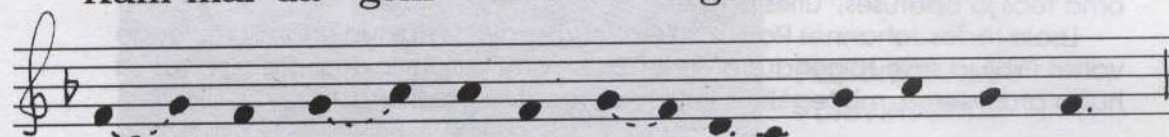
U - bi ca - ri - tas et a - mor, De - us i - bi est.
Kus on ar - mas - tus ja sii - rus, seal on Ju - mal.

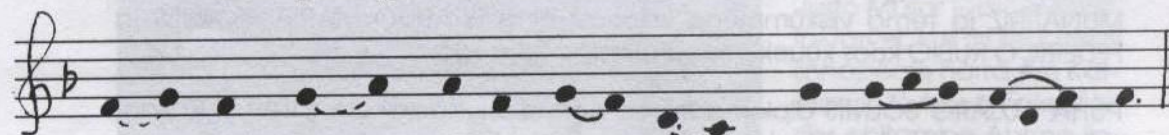
Con - gre - ga - vit nos in u - num Chris - ti a - mor.
Kes meid kõi - ki o - ma ar - mus ü - heks lü - dab.

Ex - ul - te - mus et in ip - so iu - cun - de - mur.
Kum - mar - da - gem ü - lis - ta - gem Tae - vast I - sa.

Ti - me - a - mus et a - me - mus De - um vi - vum.
Te - ma poe - ga sii - rast sü - da - mest ar - mas - ta - gem,

Et ex cor - de di - li - ga - mus nos sin - ce - ro.
Pü - ha Vai - mu u - sal - da - gem ja kuu - la - kem.

Ubi caritas et amor, Deus ibi est.
Simul ergo cum in unum congregamur.
Ne nos mente dividamur caveamus.
Cessent iurgia maligna, cessent lites.
Et in medio nostri sit Christus Deus.

Kus on armastus ja siirus, seal on Jumal.
Kui me oleme kõik Temas üheks saanud,
kaovad kahtlused ja kartus meie hingest;
jäävad kaugelt kõik tülid ja kadedus,
meie südameisse tuleb Jeesus Kristus.

Ubi caritas et amor, Deus ibi est.
Simul quoque cum beatis videamus.
Glorianter vultum tuum, Christe Deus:
Gaudium, quod est immensum, atque probum,
Saecula per infinita saeculorum.
Amen.

Kus on armastus ja siirus, seal on Jumal.
Usu läbi Tema töotus teeb meid vabaks,
kui me hingest ei kao lootus õndsaks saada;
Taevariigi suures rõõmus rahu leida,
näha Tema palge hiilgust igavesti.
Aamen.

Tõlkis isa Rein Õunapuu

Katoliku kiriku väljaanne. Toimetaja preester Rein Õunapuu.
Toimetuse aadress: Vene tn 18, EE-0001 TALLINN, telefon (0142) 44 63 67
Trükitöö: RAS Variax, Rävala pst 8, Tallinn